

Objetí

Objetí se pro mne, za ten čas, co k sobě patříme, stalo zázrakem uskutečněným ve světě lidí. Ano, žena je stvořena k objímání, aby jak čím vyjádřit touhu po blízkosti milujícího a milovaného. Objetím dává prožít jistotu a bezpečí, které se v prostoru za její náručí tak často nevyskytuje.

Tvé objetí ---

Přemýšlím o něm zrovna teď, když u stolu vyhlížím přes kopretiny ve džbánku na zahradu, kde zrovna děláš, co je zcela neobvyklé pro ženy tvého vzhledu a věku.

Očima světa si tě prohlížím, zírám na tebe těma chladně hodnotícíma logickýma očima lidí, kteří jsou někde za zdí zahrady, kterých je všude plno - plno tváří, plno těl, plno srdcí. Ta srdce by snad mohla pro tebe vydat trochu tepla, kdyby se ovšem dokázala přiblížit alespoň na vzdálenost jednoho krátkého objetí.

Kdybys i ty mohla...

Před oknem kuchyně se neuvěřitelnou rychlostí otáčí kolem své osy půvabná a zároveň bizarní bytost. Postava top modelky oblečená do široké sukně zakrývající polovinu lýtek, na droboučkých nožkách baletácké cvičky. Má rozpřažené paže, střapatou hlavu se šťastným úsměvem ve tváři skloněnu k pravému rameni, oči s dlouhými řasami zavřené. Ta nezemská dívka víří v letním vzduchu jako vrtule, jako dětská káča, jako mimozemšťan, který se rozhodl přistát na našem trávníku. Kdyby to bylo pozemské stvoření, jistě by už dávno upadlo, zamotalo se nebo jen zvolna prostě zastavilo svůj podivný tanec. Ale Veronika na nic podobného nepomýšlí. Ve své rozevláté sukni se točí a točí, až se musím přestat dívat, protože se mně samotné začne točit hlava. Pak se zničehonic ve zlomku vteřiny zastaví, dřepne si a rukama opatrně ohmatává trávu. Najde kamínek a strčí si ho do pusy. Zvolna se vydává ke stodole, nohama nakročenýma v první baletní pozici prohlíží terén, po němž kráčí. Vysoko zdviženou tváří zkoumá pohyb vzduchu a rukama lehce napřaženýma vytváří pojistnou bariéru proti neznámým předmětům.

Zakořeněné reakce způsobují, že vylétnu od stolu a od svého rozjímání jako raketa a letím za Veronikou, abych se pokusila získat od ní kámen, který má v ústech. Bojím se, aby ho nespokla, přestože můj rozum mě ubezpečuje, že se nic takového nestane. Za celých dvacet dva let svého života nespokla Veronika nic, co nemusela.

Veronika je moje dcera. Dvacet dva let ji učím žít ve světě, který není srozumitelný ani mně samé. Učím jí žít ve světě, který ona vnímá pro svou slepotu a komunikační nedostatečnost jako směs stále měnící se hmoty, hlasů, zvuků, vibrací, nárazů, bolestí, nepříjemných a odporných zážitků při přijímání potravy, vyměšování, tělesné očištění. Svět je děsivé klubko či nechutná hromada kůže, srsti, šupin, slizkých a teplých předmětů jako je jídlo, bláto, sekrety, voda, těsto, zubní pasta. Moje malá velká dcera se nepochopitelně cítí smrtelně ohrožena především doteky lidí i jiných živočichů, kteří mají teplou nebo srstí pokrytou kůži. Ze všeho nejtíže snáší objetí.

Náš zdánlivě obyčejný svět ohrožuje mé dítě od prvního nadechnutí. Tento neznámý prostor ji od začátku odpuzuje, mate, vysmívá se jí a také ji chce kamsi odvléci. Unést ji chce z jejího ticha, tmy a vířivého pohybu, který se snad jednou přemění v let svobodného anděla.

Veronika se narodila jako jedno z dvojčat v době, kdy jsem si nesmírně přála, aby dítě obohatilo problematicky všední manželství. Také jsem někde hluboko a toužebně chtěla vnímat samu sebe jako matku a tak naplno prožít své ženství. Po deseti letech manželství se stárnoucím partnerem se váš svět přestává ptát, kdy už konečně ... Snažíte se potlačit to, k čemu jste určeni a své přirozené poslání raději zapomenete. V blázinci ohraničeném spěchem, sobectvím a konzumem už ani nikoho nenapadne zaujatě s vámi probrat třeba možnost adopce, třeba možnost zaměstnání v nějakém zařízení pro opuštěné děti.

Možná jsem odtažitost světa sama zavinila tím, jak jsem se přizpůsobila pohledu, jímž mě svět prostě vidět chtěl. Univerzitní profesorka, úspěšná překladatelka, věhlasná tlumočnice mediálně atraktivních příležitostí. Osobnost s tak pečlivě vybudovanou hradbou proti pokoření těžko vyhledá přítelkyni z mládí, aby před ní vyznala a vybrečela zklamání a bolest stravující a bující jako rakovina.

Když jsem dlouho po třicítce otěhotněla, když jsem uvěřila tomu, že se nám narodí dokonce dvojčata, svět se rozsvítil dlouhým a nekončícím ohňostrojem radosti, očekávání, naděje, těšení. Nikdo nebyl krásnější než já, nikdo nežil v nádhernějším manželství. Málokterá manekýna předvádí oblečení s větší pýchou a grácií než jsem já předváděla své těhotenské šaty. Je pravda, že na mé křehké postavě s lehce vypouklým bříškem asi působily komicky, ale na to jsem ani nepomyslela. Budu matkou, světe dívej se, jásej, tleskej a fandi! A svět činil, co jsem od něho očekávala.

Jedné noci se mi zdálo, že mě chce zaživa rozsápat jakási podivná hydra, jakýsi vetřelec z filmového světa. Nebyl to film. Má postel byla od krve a mé útroby se svíraly bolestí. Náš chlapeček žil tak krátce, že jsem mu nemohla dát ani jméno. Holčička přežila zbytek svého prenatalního snu v inkubátoru. Otec našich dětí odjel na dlouhý čas do jiného kouta světa, kde si zařídil život po svém.

Já jsem se rozdělila na několik osob, které se spolu snažily žít v jakési symbióze. Ještě chvíli jsem byla atraktivní a schopná překladatelka, ale také malá holka, která brečela v náručí své staré mámy a nyní i babičky. Byla jsem také pacientkou renomovaného psychiatra a nejpodivnější matkou, jakou kdy svět spatřil - pokud o takový pohled vůbec stál.

Pak mi ji dali do náruče s ujištěním, že se nikdo, ale opravdu nikdo nebude pozastavovat nad tím, když ji zase vrátím. Že takové věci se stávají, že takové plody (opravdu řekli "plody") občas přijdou na svět, ale že na tomto světě stejně dlouho nevydrží.

Dívala jsem se na to neduživé miminko, nejmenší panenka, jakou jsem kdy chovala. Měla úžasně dlouhé řasy a tmavé vlásy, byla bílá až průsvitná jako sněhurčí děťátko, které se snad každou chvíli rozplyne. Z neúčastné řeči lékaře a terapeutky jsem se snažila vytřídit praktické pokyny pro péči o tak droboučké dítě, ostatní rady a doporučení jsem si zakázala poslouchat. Věděla jsem, že Veronika a já patříme k sobě, že její svět bude můj svět. Jako

bych tušila, že ona nikdy nevstoupí do světa svých rodičů, babičky, našich přátel, sousedů a všech těch lidí, kteří zaplavili zeměkouli.

Těžko přesvědčivě vylíčit všechny události, děje, souvislosti a následnosti někomu, kdo neměl nikdy nic společného s lidmi trpícími autismem. Těžko vyjádřit své pocity, bolesti, radosti, výhry a prohry i tomu, který sám takové dítě vychovával. Autismus je pokaždé jiný, pokaždé cizí, vždy ohrožující, vždy bezhraniční a vždy plný samoty. Filmy o roztomilých a svým způsobem zábavných dešťových skřítcích jsou sice pěkně ušité na spotřebitelskou míru, málo ale vypovídají o životě autisty v neautistické rodině, v neautistickém světě. Jenže, i kdyby byl svět plný autistů a nikoho jiného, jejich osamělost by se tím nijak nezměnila. Stejně by každý žil sám sobě v té zdánlivě pomyslné skleněné kouli, z níž by tak rád vyšel, ale která je tvrdá, nerozbitná a bezpečná. Proto z ní není úniku. Jen přes její obal je lépe nebo hůře vidět. Hodně záleží na tom, jak moc okolní svět udržuje stěny koule průhledné a čisté.

Když mi dali mou miniaturní holku domů, ležely jsme spolu celé dny na posteli a dýchaly. Proti doporučení lékaře jsme musely být oblečené, protože miminko nesneslo dotek mojí kůže na své. Ležela mi na hrudníku, těžkou hlavičku s tmavými kudrnami bezmocně položenou na mých prsou. Musely jsme takhle prodlévat nekonečně dlouhé dny, než Verunčiny dýchací svaly zesílily natolik, že mohla dýchat bez mé dopomoci.

Každé krmení bylo utrpení, o němž se mi ještě dnes zdává, když mám těžké spaní. Dotek teplé a kašovité potravy působil dítěti úplná muka, takže po dlouhou dobu přijímalo potravu i tekutiny převážně sondou. Raději jsem nemyslela na obrázky šťastně kojících matek. V dětské poradně se mne sestry ptávaly, proč to dítě nepochovám, když pláče. Ani na zvědavé dotazy ostatních matek jsem nemohla dobře odpovídat. Nikdo by nepochopil, že mé dítě tak strašně vyvádí právě proto, že jsem je svlékla a chovala.

Vždycky se nerada chovala. Snažila se z objetí vyškubnout, vykřičet. Když začala téměř v pěti letech chodit, pochopila záhy, že pro svou slepotu dostává od světa každou chvíli nějakou ránu. Tehdy se, pravděpodobně proti své vůli, naučila vyhledávat mou náruč. V mámině objetí sice nebylo příjemně, ale byl tady důvěrně známý zvuk srdce a dechu a vůně, která vypovídala o bezpečí. Tehdy jsem si uvědomila, jak velký dar jsem Veroničiným objetím obdržela. Jako bych byla odměňována za trpělivost při sdílení dýchání v prvních dnech našeho společného života.

Když se konečně ujistila, že zem pod jejíma maličkýma nohama opravdu nikam neuteče, naučila se tančit. Má moc ráda hudbu, postupně jsme objevili její absolutní sluch. Zpívala jen hlasem, nikdy se u ní normálně nerozvinula řeč. Zpívá a tančí jako nymfa, jako víla, pod kterou se stébla neohýbají. Vstoupí-li do jejího srdce radost nebo tíseň, promění se tanec v rychlou rotaci a zpěv dostane podobu křiku mořských ptáků. Těžko v tom rozlišit.

Kráčíme spolu - očima světa dvě šílené ženy. Máme na sobě podivné ustrojení. Ona něco, co snese ve shodě se svým autistickým vnímáním tepelných, vlhkostních a mechanických vlastností tkanin. Už se odnaučila nosit v létě rukavice, dosud se ale i v největším parnu peče v dlouhých rukávech. Oblíbila si široké dlouhé sukně, ve kterých se jí dobře tančí. Nosí je až do pozdního podzimu. Pak svádíme boj o změnu oblečení na dlouhé kalhoty a vysoké boty.

Já mívám na sobě to, co mi ušije matka nebo co nahonem koupím v nějakém obchodě, který mívám ve vzácných chvílích svého osobního volna. To se naskytne, když je Veronika ve své škole. V té době se však spíš snažím trochu peněz vydělat, zpravidla výukou angličtiny. Pokud nakupuji, tak to musím odbýt bez Veroniky. Do obchodu spolu nemůžeme, z cizích prostor mívá nekonečné hysterické záchvaty úzkosti a agrese.

Když spolu jdeme, držíme se kolem pasu. Přes velkou snahu školy i nás doma se nenaučila chodit po městě samostatně a pomáhat si bílou holí, jako jiní nevidomí. Hůl je cizorodé těleso, které ji ohrožuje a překáží. A tak na nás svět kouká a občas trousí uštěpačné poznámky o podivných lesbičkách.

V domě a na zahradě je dobře a bezpečno. Od té doby, co si místní policie zvykla na občasný Veroničin řev, který však nesignalizuje trestný čin týrání ani bezprostřední ohrožení života, máme zde klid.

Dostihla jsem ji ve vchodu do stodoly, dříve než mi zmizela v některé ze svých skrýší, kam za ní nemohu.

"Veroniko, dej mi ten kamínek z pusy", žádám naléhavě.

Usměje se tím svým nebeským způsobem a proti všemu očekávání mi dává kamínek do ruky. Pak mě pevně obejmě.

"Mi -lu-ju", vysloví ztěžka a zavrtá hlavu do prostoru mezi mým ramenem a hlavou.

"Miluju", řekne ještě jednou a já cítím naše srdce, jak bijí v úplně stejném taktu.

Delicie Nerková